

АСНОЎНЫЯ НАПРАМКІ

грашова-крэдытнай палітыкі
Рэспублікі Беларусь на 2021 год

ГЛАВА 1 АСНОЎНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. У 2021 годзе грашова-крэдытная палітыка захавае накіраванасць на падтрыманне цэнавай і фінансавай стабільнасці, уносячы тым самым уклад у фарміраванне ўмоў, якія спрыяюць устойліваму эканамічнаму развіццю Рэспублікі Беларусь.

2. Асноўнай мэтай грашова-крэдытнай палітыкі стане падтрыманне нізкага ўзроўню інфляцыі ў краіне.

3. Захаванне фінансавай стабільнасці будзе ажыццяўляцца шляхам рэалізацыі мерапрыемстваў па абмежаванні сістэмных рызык, забеспячэнні надзейнага і бяспечнага функцыянавання банкаў, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, ААТ "Банк развіцця Рэспублікі Беларусь", некрэдытных фінансавых арганізацый¹, а таксама плацежнай сістэмы.

4. Далейшае развіццё атрымаюць фінансавыя паслугі і інфраструктура фінансавага рынку, што будзе спрыяць павышэнню эфектыўнасці размеркавання грашовых рэсурсаў і зніжэнню рызык у эканоміцы.

5. Правядзенне Нацыянальнымі банкам актыўнай камунікацыйнай палітыкі, павышэнне транспарэнтнасці яго дзейнасці будучь спрыяць узмацненню даверу да рэгулятара, зніжэнню інфляцыйных чаканняў і, такім чынам, павышэнню стабільнасці фінансавай сістэмы.

6. Нацыянальны банк працягне ўзаемадзеянне з іншымі цэнтральнымі банкам і міжнароднымі фінансавымі арганізацыямі па пытаннях удасканалення грашова-крэдытнай палітыкі, у тым ліку праграмы тэхнічнай дапамогі.

¹ Пад некрэдытнымі фінансавымі арганізацыямі разумеюцца лізінгавыя, мікрафінансавыя і іншыя некрэдытныя фінансавыя арганізацыі, рэгуляванне дзейнасці якіх ускладзена на Нацыянальны банк у адпаведнасці з заканадаўствам.

ГЛАВА 2 ПАДТРЫМАННЕ ЦЭНАВАЙ СТАБІЛЬНАСЦІ

7. Манетарная палітыка ў 2021 годзе будзе накіравана на абмежаванне інфляцыі, якая вымяраецца індэксам спажывецкіх цэн, у межах 5 працэнтаў (снежань 2021 г. да снежня 2020 г.).

8. У 2021 годзе Нацыянальны банк працягне прымяненне рэжыму манетарнага таргетавання, выкарыстоўваючы ў якасці прамежкавай мэты шырокую грашовую масу, у якасці аперацыйнай мэты – рублёвую грашовую базу. Прырост сярэдняй шырокай грашовай масы прагназуецца на ўзроўні 7–10 працэнтаў (снежань 2021 г. да снежня 2020 г.), сярэдняй рублёвай грашовай масы – 11–14 працэнтаў (снежань 2021 г. да снежня 2020 г.). Рублёвая грашовая база павялічыцца ў 2021 годзе на 10–13 працэнтаў.

9. Курсавая палітыка, як і раней, будзе праводзіцца ў рэжыме плаваючага курса, які дапускае правядзенне валютных інтэрвенцый для згладжвання рэзкіх ваганняў курса беларускага рубля, а таксама набыццё замежнай валюты для папаўнення золатавалютных рэзерваў.

10. Захаваецца накіраванасць працэнтнай палітыкі на падтрыманне працэнтных ставак у эканоміцы на станоўчым узроўні ў рэальным выражэнні.

Аперацыі на адкрытым рынку, якія праводзяцца на аўкцыённай аснове па зацверджаным графіку, застануцца асноўным інструментам рэгулявання бягучай ліквіднасці банкаўскага сектара. Аб'ём аўкцыёнаў будзе вызначацца зыходзячы з неабходнасці выканання аперацыйнай мэты па рублёвай грашовай базе.

ГЛАВА 3 ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ЎСТОЙЛІВАГА ФУНКЦЫЯНАВАННЯ БАНКАЎ, НЯБАНКАЎСКІХ КРЭДЫТНА-ФІНАНСАВЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ, ААТ "БАНК РАЗВІЦЦЯ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ", НЕКРЭДЫТНЫХ ФІНАНСАВЫХ АРГАНІЗАЦЫЙ

11. У 2021 годзе працягнецца ўдасканаленне сістэмы ранняга папярэджання і выяўлення рызык фінансавай стабільнасці і іх крыніц. Нацыянальны банк будзе фарміраваць умовы для падтрымання росту крэдытавання на ўзроўні, які не вядзе да ўзмацнення сістэмных рызык. З гэтай мэтай мяркуецца прымяненне паказчыкаў пазыковай нагрузкі і забяспечанасці крэдыту, параметры якіх будуць вызначацца на аснове рэгулярнай ацэнкі ўстойлівасці сектара хатніх гаспадарак і ўзроўню рызык, якія звязаны з крэдытаваннем фізічных асоб. Увага будзе нададзена абмежаванню ўзроўню сістэмнай рызыкі, якая генерыруецца

бізнес-мадэлямі банкаў з павышанай схільнасцю да рызыкі (рызыка-апетытам).

12. У 2021 годзе Нацыянальны банк будзе праводзіць работу па далейшым укараненні міжнародных стандартаў у сферы бяспечнага функцыянавання банкаў, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацый, ААТ "Банк развіцця Рэспублікі Беларусь".

Мяркуецца ўдасканаленне падыходаў да ацэнкі крэдытнай рызыкі з улікам рэкамендацый, атрыманых у ходзе тэхнічнай дапамогі экспертаў Міжнароднага валютнага фонду. Па-ранейшаму будзе надавацца ўвага рабоце, якая праводзіцца банкамі, па падтрыманні долі неабслугоўваемых актываў банкаў у актывах, схільных да крэдытнай рызыкі, на бяспечным узроўні, які не перавышае 10 працэнтаў.

Па выніках правядзення незалежнага аўдыту інфармацыйных тэхналогій банкаў (ІТ-аўдыту) запланавана падрыхтоўка і накіраванне рэкамендацый банкаўскаму сектару па ўдасканаленні падыходаў да кіравання аперацыйнай рызыкай.

13. Пры ажыццяўленні нагляду за банкамі, нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі, ААТ "Банк развіцця Рэспублікі Беларусь", кантролю і маніторынгу значэнняў паказчыкаў бяспечнага функцыянавання Нацыянальны банк будзе прымяняць прынцыпы рызыка-арыентаванага нагляду з улікам укаранення новых падыходаў да яго ажыццяўлення ў адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі ў галіне банкаўскага нагляду. З гэтай мэтай будзе праводзіцца ацэнка дзейнасці банкаў з улікам прынятых Нацыянальным банкам у 2020 годзе контрцыклічных мер, накіраваных на падтрымку рэальнага сектара эканомікі, і неабходнасці павышанай увагі да дзейнасці сістэмна значных банкаў пры дапамозе маніторынгу індыкатараў ранняга папярэджання, правядзення агульнай нагляднай ацэнкі банкаў, прыняцця мер ранняга і (або) нагляднага рэагавання.

Прадугледжваецца ўдасканаленне прудэнцыянальных патрабаванняў да банкаў з улікам прынцыпу прапарцыянальнага рэгулявання, што прадугледжвае дыферэнцыраваны аб'ём патрабаванняў у залежнасці ад сістэмнай значнасці, рызыка-профілю банка, характару і аб'ёмаў банкаўскіх аперацый, якія ім ажыццяўляюцца, і іншай дзейнасці.

Праверкі будуць арыентаваны на вывучэнне праблемных пытанняў дзейнасці банкаў і належную ацэнку рызык з мэтай вызначэння рэальнага фінансавага стану і ўстойлівасці бізнес-мадэлі. Паступальнае развіццё працэсу правядзення праверак, у тым ліку яго метадалагічнага складніка, будзе накіравана на зніжэнне рэгулярнай нагрукі і павышэнне якасці ацэнкі рызык. Узаемадзеянне з банкамі будзе грунтавацца на выкарыстанні лічбавых каналаў сувязі.

14. У 2021 годзе Нацыянальны банк прыме дадатковыя меры па прадухіленні легалізацыі даходаў, атрыманых злачынным шляхам, фінансавання тэрарыстычнай дзейнасці і фінансавання распаўсюджвання зброі масавага паражэння, накіраваныя на павышэнне эфектыўнасці сістэмы ўнутранага кантролю ў банках, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях, ААТ "Банк развіцця Рэспублікі Беларусь", некрэдытных фінансавых арганізацыях.

Запланавана правядзенне сектаральнай ацэнкі рызык, звязаных з легалізацыяй даходаў, атрыманых злачынным шляхам, фінансаваннем тэрарыстычнай дзейнасці і фінансаваннем распаўсюджвання зброі масавага паражэння, у банкаўскім сектары і сектары некрэдытных фінансавых арганізацый.

ГЛАВА 4

ЗАБЕСПЯЧЭННЕ ЁСТОЙЛІВАГА ФУНКЦЫЯНАВАННЯ

ФІНАНСАВАГА РЫНКУ

15. З мэтай павышэння эканамічнай бяспекі краіны і забеспячэння фінансавай стабільнасці Нацыянальны банк сумесна з Урадам Рэспублікі Беларусь у 2021 годзе працягне работу па падтрыманні ўзроўню міжнародных рэзервовых актываў Рэспублікі Беларусь і паляпшэнні іх структуры ў частцы памяншэння пазыковага складніка.

16. Дзеянні Нацыянальнага банка будуць накіраваны на забеспячэнне ўмоў, якія спрыяюць захаванасці і прывабнасці ўкладаў (дэпазітаў), а таксама ўключэнню ў банкі сродкаў фізічных асоб у беларускіх рублях пераважна на безадзыўной аснове.

Працягнецца работа банкаў па фарміраванні рэсурснай базы на доўгатэрміновай аснове, у тым ліку за кошт прыцягнення сродкаў на знешніх рынках.

Захаваецца накіраванасць дзеянняў на стымуляванне эканамічных агентаў да правядзення аперацый прыярытэтна ў нацыянальнай валюце, што будзе садзейнічаць зніжэнню ўзроўню валютызацыі крэдытна-дэпазітнага рынку.

17. Асаблівая ўвага будзе нададзена пытанням, звязаным з павышэннем узроўню абароны правоў спажыўцоў фінансавых паслуг, у тым ліку пры прадастаўленні гэтых паслуг з выкарыстаннем інфармацыйных тэхналогій.

Прадугледжваецца далейшае ўдасканаленне заканадаўства для забеспячэння функцыянавання эфектыўнай сістэмы абароны правоў спажыўцоў фінансавых паслуг, а таксама рэалізацыя мерапрыемстваў, накіраваных на падтрыманне добрасумленнай, сацыяльна адказнай практыкі прадастаўлення фінансавых паслуг.

18. У 2021 годзе працягнецца работа па лічбавізацыі фінансавага рынку, фарміраванні прававога поля і празрыстых умоў дзейнасці па аказанні плацежных паслуг суб'ектамі, якія не з'яўляюцца банкамі.

19. Нацыянальны банк будзе паслядоўна ажыццяўляць рэалізацыю мер, накіраваных на прымяненне міжнародных стандартаў фінансавай справаздачнасці ў якасці першачарговых і адзіных стандартаў бухгалтарскага ўліку і фінансавай справаздачнасці ў банкаўскім сектары, у тым ліку шляхам падрыхтоўкі метадалагічнай базы для пераходу на рэгуляванне бухгалтарскага ўліку ў банкаўскім сектары на аснове названых стандартаў.

20. Захавае актуальнасць дзейнасць Нацыянальнага банка, накіраваная на павышэнне ўзроўню кібербяспекі банкаўскага сектара Рэспублікі Беларусь. Прадугледжваецца далейшае ўдасканаленне заканадаўства, у тым ліку ў частцы ўкаранення стандартаў інфармацыйнай бяспекі ў банкаўскім сектары і надання ім статусу абавязковых для выканання, узаемадзеяння па абмене інфармацыяй аб інцыдэнтах і фактах несанкцыянаванага пераводу грашовых сродкаў, змянення механізмаў прыпынення аперацый і вяртання грашовых сродкаў, залічаных на рахункі бенефіцыяраў у банках, нябанкаўскіх крэдытна-фінансавых арганізацыях у выніку махлярскіх дзеянняў.

Будуць праводзіцца далейшыя мерапрыемствы па аўтаматызацыі апрацоўкі інцыдэнтаў, назапашванні базы даных пра факты махлярства, стварэнні аўтаматызаванага ўзаемадзеяння сістэм аховы інфармацыі банкаў, Нацыянальнага банка і іншых удзельнікаў абмену.

21. У 2021 годзе захаваецца накіраванасць дзеянняў Нацыянальнага банка на падтрыманне ўстойлівасці і абмежаванне рызык нябанкаўскага сегмента фінансавага рынку за кошт удасканалення існуючых прававых умоў дзейнасці некрэдытных фінансавых арганізацый і стварэння прававых умоў, неабходных для з'яўлення новых сегментаў на фінансавым рынку.

Нацыянальны банк будзе ажыццяўляць дзейсны кантроль за выкананнем заканадаўства аб лізінгавай дзейнасці, дзейнасці мікрафінансавых арганізацый і іншых удзельнікаў нябанкаўскага сегмента фінансавага рынку.

ГЛАВА 5

РАЗВІЦЦЁ ФІНАНСАВЫХ ПАСЛУГ І ІНФРАСТРУКТУРА ФІНАНСАВАГА РЫНКУ

22. Нацыянальны банк працягне работу ў сферы лібералізацыі валютных адносін. Плануецца фарміраванне комплекснай нарматыўнай прававой базы па стварэнні цэласнай сістэмы валютнага рэгулявання і

валютнага кантролю. Асабліваю значнасць будзе мець забеспячэнне ўмоў для паўнаwartаснага функцыянавання сістэмы валютнага маніторынгу, якая дазволіць праводзіць маніторынг патокаў валютных паступленняў і плацяжоў у знешнеэканамічнай дзейнасці, а таксама валютна-абменных аперацый рэзідэнтаў Рэспублікі Беларусь.

Далейшае развіццё ў адпаведнасці са Стратэгіяй павышэння даверу да нацыянальнай валюты да 2035 года, зацверджанай пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь і Нацыянальнага банка Рэспублікі Беларусь ад 3 студзеня 2020 г. № 1/1, атрымае палітыка дэвалютызацыі эканомікі. Сумесна з зацікаўленымі дзяржаўнымі органамі будуць выконвацца мерапрыемствы, якія прадугледжваюць выкарыстанне толькі нацыянальнай валюты ў якасці сродку разлікаў, меры кошту, а таксама пры ўстанаўленні цэн, тарыфаў, іншых плацяжоў. Да канца 2021 года ўдзельная вага крэдытаў² у нацыянальнай валюце ў сукупнай структуры крэдытаў павінна скласці не менш за 50 працэнтаў.

23. У 2021 годзе дзеянні Нацыянальнага банка будуць накіраваны на далейшае развіццё інвестыцыйнага банкіngu, у тым ліку стварэнне ўмоў для павелічэння аб'ёму паслуг, што аказваюцца банкамі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі ў рамках дзейнасці па даверным кіраванні актывамі.

Аktуальнасць захавае фарміраванне сістэмы прысваення і выкарыстання рэйтынгаў па нацыянальнай шкале. Стварэнне гэтай сістэмы будзе спрыяць павышэнню празрыстасці фінансавага рынку, а таксама прадстаўленню неабмежаванаму колу карыстальнікаў інфармацыі аб стане юрыдычных асоб і фінансавых інструментах, якія эмітуюцца (выдаюцца), што дапаможа ў прыняцці кіраўнічых і інвестыцыйных рашэнняў.

24. Нацыянальны банк працягне работу па ўдасканаленні ўмоў ажыццяўлення крэдытна-дэпазітных аперацый, аперацый па бягучых (разліковых) банкаўскіх рахунках, з улікам укаранення і выкарыстання новых тэхналогій, а таксама па ўдасканаленні парадку ажыццяўлення банкаўскіх і грашовых пераводаў, дакументарных аперацый, стварэнні асяроддзя, якое дазваляе максімальна камфортна атрымліваць банкаўскія паслугі розным катэгорыям кліентаў.

Далейшае развіццё атрымаюць партнёрскія праграмы банкаў з арганізацыямі гандлю (сэрвісу), у тым ліку накіраваныя на стымуляванне эканамічных агентаў да спажывання тавараў (работ, паслуг) айчыннай вытворчасці.

² Пад крэдытамі маюцца на ўвазе патрабаванні банкаў і ААТ "Банк развіцця Рэспублікі Беларусь" да эканомікі.

Прыярытэтамі пры ўдасканаленні заканадаўства і выпрацоўцы адпаведных рэкамендацый банкам па-ранейшаму застануцца павышэнне якасці банкаўскіх паслуг, забеспячэнне паўнаты раскрыцця інфармацыі і празрыстасці ўмоў банкаўскіх паслуг па крэдытаванні, прыцягненні грашовых сродкаў ва ўклады (дэпазіты), аперацыях па бягучых (разліковых) банкаўскіх рахунках.

Працягнецца развіццё прававых умоў ажыццяўлення безнаяўных разлікаў пры выкананні плацельшчыкамі грашовых абавязацельстваў, з улікам уніфікацыі чарговасці плацяжоў. Таксама запланавана правядзенне мерапрыемстваў, накіраваных на ўдасканаленне парадку ажыццяўлення банкаўскіх аперацый з выкарыстаннем (прымяненнем) банкаўскіх інструментаў гандлёвага фінансавання (акрэдытыў, банкаўская гарантыя, банкаўскае плацежнае абавязацельства). Прадугледжваецца ўдасканаленне заканадаўства, што рэгулюе безнаяўныя разлікі з выкарыстаннем спецыяльных рахункаў (субрахункаў) пры рэалізацыі праектаў і мерапрыемстваў, якія маюць важнае дзяржаўнае значэнне, а таксама рахункаў эскроў.

Нацыянальны банк захавае прыярытэты забеспячэння супамернасці мер адказнасці за невыкананне (неналежнае выкананне) абавязацельстваў па крэдытных дагаворах і недапушчэння празмернай пазыковай нагрузкі кліентаў.

Будзе працягвацца работа па выяўленні і прадухіленні выкарыстання банкамі нядобрасумленых практык і нядобрасумленых умоў дагавораў па крэдытаванні, прыцягненні грашовых сродкаў ва ўклады (дэпазіты).

25. Развіццё нябанкаўскага сегмента фінансавага рынку і пашырэнне спектра прапанаваных ім інструментаў фінансавання будуць садзейнічаць зніжэнню канцэнтрацыі рызык у банкаўскім сектары і рэалізацыі задачы па стварэнні новых працоўных месцаў у сегменце малога і сярэдняга прадпрыемства.

Плануюцца развіццё новых відаў мікрафінансавання з выкарыстаннем фінансавых тэхналогій, стварэнне прававых умоў для павелічэння пераліку інструментаў нябанкаўскага фінансавання, у тым ліку для ажыццяўлення фінансавання пад уступку грашовага патрабавання (факторынгу) суб'ектамі, якія не з'яўляюцца банкамі, і пашырэння доступу фізічных і юрыдычных асоб да пазыковых сродкаў праз сэрвісы анлайн-запазычання.

ГЛАВА 6

ЗАБЕСПЯЧЭННЕ НАДЗЕЙНАСЦІ І БЯСПЕКІ ФУНКЦЫЯНАВАННЯ ПЛАЦЕЖНАЙ СІСТЭМЫ

26. У 2021 годзе будзе забяспечана эфектыўнае, надзейнае і бяспечнае функцыянаванне плацежнай сістэмы з дапамогай удасканалення прававой базы, развіцця праграмна-тэхнічнай інфраструктуры, электроннага дакументаабароту, укаранення міжнародных стандартаў, абмежавання рызык і ўдасканалення нагляду за плацежнай сістэмай.

Рэалізацыя названых мерапрыемстваў дасць магчымасць дасягнуць каэфіцыента даступнасці аўтаматызаванай сістэмы ўдзельніка плацежнай сістэмы Рэспублікі Беларусь, з дапамогай якой ажыццяўляецца правядзенне разлікаў па плацяжах, прынятых у плацежнай сістэме гэтага ўдзельніка, на ўзроўні не ніжэй за 99,8 працэнта ў кожнага ўдзельніка.

Будуць прапрацаваны альтэрнатыўныя спосабы аплаты тавараў і паслуг з выкарыстаннем інавацыйных сэрвісаў. Гэта дазволіць ажыццяўляць разлікі непасрэдна з рахункаў карыстальнікаў на рахункі арганізацый гандлю (сэрвісу) і знізіць кошт плацежных паслуг.

27. Працягнецца развіццё сістэм дыстанцыйнага банкаўскага абслугоўвання, укараненне новых бяспечных і даступных лічбавых банкаўскіх тэхналогій для аказання фінансавых паслуг кліентам банкаў і актыўнага выкарыстання новых відаў плацежных інструментаў і сродкаў плацяжу, а таксама прадастаўлення аддаленага доступу да прадуктаў і паслуг у рэжыме 24/7/365.

28. З мэтай забеспячэння скразной апрацоўкі даных, што перадаюцца паміж сістэмамі, якія ўваходзяць у склад плацежнай сістэмы Рэспублікі Беларусь, і іншымі аўтаматызаванымі сістэмамі, у тым ліку дзяржаўных органаў, у 2021 годзе будуць працягнуты работы па ўкараненні метадалогіі міжнароднага стандарту ISO 20022 у названыя сістэмы.

Дзеянні Нацыянальнага банка будуць накіраваны на забеспячэнне высокай канкурэнтаздольнасці нацыянальнага плацежнага рынку, фарміраванне спрыяльнага інвестыцыйнага клімату, аптымізацыю выдаткаў і максімальную даступнасць плацежных паслуг і плацежных інструментаў, гарантаванне няўхільнага захавання правоў і законных інтарэсаў карыстальнікаў плацежных паслуг. Рэалізацыі названых задач будзе садзейнічаць развіццё інавацыйных тэхналогій, а таксама стварэнне асноў для экспарту плацежных паслуг пры наяўнасці дзейснага кантролю за ажыццяўленнем плацяжоў.

ГЛАВА 7

ЗАКЛЮЧНЫЯ ПАЛАЗЖЭННІ

29. Рэалізацыя ў 2021 годзе Нацыянальнымі банкам мер па забеспячэнні цэнавай і фінансавай стабільнасці, развіцці фінансавых паслуг і плацежнай сістэмы стане важнай умовай для стварэння спрыяльнага дзелавога асяроддзя, росту доўгатэрміновых інвестыцый, паляпшэння дабрабыту насельніцтва.

Асноўныя паказчыкі грашова-крэдытнай палітыкі Рэспублікі Беларусь на 2021 год прыведзены ў дадатку.

Дадатак
да Асноўных напрамкаў
грашова-крэдытнай палітыкі
Рэспублікі Беларусь на 2021 год

АСНОЎНЫЯ ПАКАЗЧЫКІ

грашова-крэдытнай палітыкі
Рэспублікі Беларусь на 2021 год

Найменне паказчыкаў	Прагноз на 1 студзеня 2022 г.
Прырост спажывецкіх цэн, у працэнтах (снежань 2021 г. да снежня 2020 г.)	не больш за 5
Прырост сярэдняй шырокай грашовай масы, у працэнтах (снежань 2021 г. да снежня 2020 г.)	7–10
Міжнародныя рэзервовыя актывы Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з метадалогіяй Міжнароднага валютнага фонду, у млрд. долараў ЗША	не менш за 6
Доля неабслугоўваемых актываў банкаў у актывах, схільных да крэдытнай рызыкі, у працэнтах	не больш за 10
Каэфіцыент даступнасці аўтаматызаванай сістэмы ўдзельніка плацежнай сістэмы Рэспублікі Беларусь, з дапамогай якой забяспечваецца правядзенне разлікаў па плацяжах, прынятых у плацежнай сістэме гэтага ўдзельніка, у працэнтах	не ніжэй за 99,8